

SISZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve.	
Egy évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva.	
Egy évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva.	
Egy évre	24 kor.
Negyedévre	6 "
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
váltakozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 186. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 aug. 17.

További sikerek az orosz fronton.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 16. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. Capul vidékén a szövetséges csapatok sikereiket a Szara—Wipeyna-vonal elfoglalásával fejlesztették tovább. Ezen a területen a harcok igen nagy elkeseredéssel folynak. Horozenkánál, Monaszterzyskától nyugatra magyar-osztrák csapatok újra heves orosz támadásokat vertek vissza. Egy helyen, ahol az ellenség árkaikba behatolt, ellentámadással újra kiverjük onnan.

Hindenburg tábornagy hadseregharcvonala. A lengyel légió osztagai a Sztochod mellett, Kilevicetől délre eredményesen törtek elő. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Uj állásainkat tartjuk az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 16. (Hivatalos.) Az ellenség a Calcano—Vertojba-vonaltól keletre és Oppachiazellánál levő magaslati állásaink ellen heves támadásait megismételte. Majdnem mindenütt már tüzelésünk megghiusította a támadást, egyes helyeken azonban az olaszok legelső árkaikban megvetették lábukat.

Ellentámadásunkkal hamarosan kiverjük őket, így összes állásaink szilárdan csapataink birtokában maradtak. Az ellenség a legnagyobb veszteségeket szenvedte és itt 480 olaszt, köztük egy alezredest és 7 más tisztet fogtunk el, valamint hat géppuskát és két aknavetőt zsákmányoltunk.

A 2. számú tábori vadászzászlóalj, valamint a 24. és 48. számú gyalogezred (Nagykanizsa) osztagai ezen harcokban különös dicsőretet érdemltek ki.

Zagoránál egyes századok előretörései, hadállásunk akadályainál hiusultak meg.

A Dolomit harcúvonalon a Ruffredo állásunk védőcsapata egy támadást kezitúsában vert vissza. A Monte Zebió, Monte Interrotto szakasz ellen élénk tüzéségi és aknavető tűz után gyenge ellenséges osztagok indultak támadásra, de könnyűszerrel visszaverték őket.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 16. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A németek nem tárgyalnak a békéről.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) A Newyork Times berlini levelezőjének engedelmet adtak, hogy megtáviratozhassa Amerikába, hogy a béke ideje még nem érkezett el. Zimmermann államtitkár felhatalmazta a levelezőt, hogy cáfolja meg azokat a híreket, amelyek szerint német részről békéről tárgyalnak.

Az oroszok végső erőlködése.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera pátervári tudósítója jelenti, hogy a galicial fronton a harcok mindkét oldalon drámai hevességig fokozódtak s döntés előtt állanak, mert az oroszok valamennyi tártalékjukat a harcba vetették.

A nagy offenzíva utolsó erőlködései.

Berlin, aug. 16. A nagytámadásról lás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az Armentières-től délkeletre levő arcvonalon és Artoisban tegnap is élénk volt a harci tevékenység. Pozíciószerűen az angolok sikertelen támadásait tegnap reggelig folytatták.

A nap folyamán azonban gyalogságuk tétlen maradt. Egy éjjeli támadásuk Ovil-lerstől északra megghiusult. Moulin—Soustouvent mellett (Aigne terület) egy eredménytelen gáz-támadással kapcsolatban ármenetileg mindkét részről felújult a tüzelés. Reims-től keletre erősebb ellenséges fel-derítő osztagokat visszavertünk.

A Kárpátokban elfoglaltuk a Staraviscina magaslatot.

Keleti hadszíntér.

A keleti arcvonalon a tengertől egészen a Dnyesztertől északra fekvő vidékig nem volt nevezetesebb esemény. A lengyel légió osztagai Kulevice környékén rövid sikeres előretörést hajtottak végre. Német különítmények Kisielintől keletre orosz előőrsöket elfoglaltak és 1 tisztet s 163 főnyi legénységet ejtettek foglyul.

A Dnyesztertől északra az oroszok aug. 14-iki véres vereségeik után csak elszigetelten és csak gyengébb erővel támadtak minden eredmény nélkül.

A Kárpátokban csapataink a Cajejintől északra elfoglalták a Staraviscina magaslatot.

Balkáni hadszíntér.

A Doiran tótól délre néhány francia zászlóalj támadási kísérletét tüzelésünkkel könnyű szerrel visszavertük (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Követünk a spanyol királynál.

Budapest, aug. 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A spanyol király Stan Szebásztjánban több ízben fogadta a madridi magyar-osztrák nagykövetet.

Bunyitay Vince siremléke.

A bold. emlékeztető olchói püspök mint történetíró, kinek hivatása volt följegyezni, s átadni a halhatatlanságnak mindazt, ami az emberi fejlődés szempontjából emlékeztetnie méltó, teljes világ életében szerette azt, ami szolid, a mi értékes, ami monumentális. Ingóságai, butorai, minden felszerelése olyan volt, hogy bátran lehetett volna ajándékolni adni akárkinek emléktárgy gyanánt. A boldogult ehhez képest szerette mind azt, ami művész. Micsém volt előtte visszatetszőbb mint a divatos siremlékek, amelyeknek egyéb, mint anyagi, tehát tisztán a pénzbeli képességről tanuskodó értékük nincs. Csiszolt meg csiszolt gránit vagy márványobliszka vagy kereszt nem művészet, minél jobban ragyog annál jobban kiáltja a készített izlésnek fogyatékoságát, mondogatta. E meggyőződéséhez képest végrendeletében úgy intézkedett, hogy 12.000 korona költséggel művészi, monumentális siremléket készíttessen neki a végrendeleti végrehajtó, Karácsonyi János kanonok, e sorok írójának tanácsát és közreműködését is igénybe vevén.

E rendelkezéshez híven nevezettek 1915 május 19-én megbízást adtak Karácsonyi Géza helybeli előnyösen ismert szobrászművésznek, ki a többek között a nagyváradi Áldozatkésztség szobrának is alkotója, a siremlék elkészítésére. A művész a kis modellt 1915 május elején, a nagyot félkész állapotban, már tudnillik a kész márványszoborhoz viszonyított félkész nagyságban, szeptember közepén elkészítette. Ez a gyagyminta után készült a siremlék fő része: Magyarok Nagyasszonyának carrarai fehér márvány szobra.

A nagyolást, pontozást és ruházásokat, drapériát, redőzetet Luigi Mazzi, budapesti születésű márványfaragó, az arcot, kezeket, szabad testrészeket Francesco Corte márványszobrász faragta itt Nagyváradon, az utolsó a legkényesebb simítást természetesen a művésznek Karácsonyi Gézának tartván fenn. A némi esakélyabb részletek kivételével kész művet a művész e hó 15-én Nagyváradon nagján adta át a megbízóknak kik azt készséggel vették át, mint a megbízásnak megfelelő alkotást.

A siremlék a boldogult által választott helyen, a várad olasz temető egyik legszebb pontján emelkedik: Lipovniczky püspök emléke mögött az u. n. kanonoki köröndben, Kucsovicsky és Bognár kanonokok siremlékei között. Ezzel teljesen bezáródott a körönd, melyet csupa kanonoki sírok képeznek. A sírhelyet kovácsolt vasból készült vasrács övezi, melyet a művész eredeti terve szerint a nagyváradi fa- és fémipari szakiskola növendéknei készítettek nagy pontossággal Eperjassy Ferenc művezető felügyelete alatt. A rajz egyik motívuma a pásztorbot. Az egész tágas sírhely közepén vaskóhi szürke márvány sírkeret fekszik a boldogult intenciói szerint, ki nem akarta, hogy kő fedje azt a helyet, ahol teste nyugszik. A sírkeretbe később virágok jönnek. Maga a siremlék vaskóhi szürke márványból készített 2,60 m. széles, 2,50 m. maximális magasságú falazat, közepén 1,40 m. magas szobortalapzattal, ettől jobbra balra negyedkör alakú virágmedencékkal. A hátfalat jobbról-balról egy-egy pillér fejezi be, felső részén domborművű bronz keresztelékkel.

A szobortalapzaton foglal helyet Magyarok Nagyasszonyának carrarai fehér márványból faragott 160 cm. magas ülő szobra. Ha meggondoljuk, hogy egy elég magas (160—165 cm.) nő ülő helyzetben 120—125 cm. magas szokott lenni, tisztába jöhetünk azzal, hogy a szobor életnagyságnál nagyobb. A Madonna ölben a kis Jézus ül, kit édes anyja mindkét karjával átfog. A Szűzanya fején a magyar korona. A korona alól folyik le a palást a Nagyasszony vállaira, onnan szép ritmikus redőkkel oldalára, végre tér-

deire hajlik. A Madonna jobb oldalán, a fazon a bold. püspök bronz mellképe. Alatta e fölírás:

*Bunyitay Vince olchói püspök,
pápai főpap, gagyi apát, nagy
váradi örkanonok, a M. T. A. I.
tagja.*

A Madonna baloldalán ugyancsak a felon a boldogult nemesi címere bronzból. Alatta e fölírás:

*Szül. S.-Ujhelyen 1837 febr. 11.
Megh. Nagy Váradon 1915 márc. 26.
Nyugodjék békében.*

A Madonna szobor lábai alatt, a talapzaton:

Magyarok Nagyasszonya, vedd oltalmadba egyházmegyénk történetíróját és jövendőjét.

Szemban a modern művészeti áramlatok változásaival, a szabadban felállítandó szoborművek nehézségeivel, a vallásos művészet külön követelményeivel s egyéb esztétikai kérdőjelekkel, nem tulajdoníthatunk magunknak illetékeséget arra, hogy a két alkotás művészi értékét meghatározzuk, vagy megjelöljük: de talán nem csatlódnak, ha azt mondjuk, hogy a nagy ambícióval és szeretettel alkotott mű a maga egészében: a szürke szemcsés falazat előtt emelkedő fehér márványalak tömegeloszlásával és fővonalalival monumentális hatást kelt.

Az érdeklődőknek figyelmébe ajánljuk, hogy lehetőség a reggeli órákban, de mindenestre délelőtt nézzék meg az emléket, mert délután a szobor hátba kapja a napot, s így akkor a világítás a lehető legkedvezőtlenebb. Az is figyelembe vaandó, hogy most még a fehér márvány tulságosan ragyog, aines „patinája” ahogy mondani szokták a azért az egésznek művészi hatása csak később, mikor egy másik művész, az idő nyoma meg fog látszani rajta, lesz teljes. Adja Isten, hogy minél teljesebb legyen.

*

Legyen szabad itt pár sorban vázolnunk a művész pályáját. Karácsonyi Géza Győrött, 1880 május 19-én született. Középsőiskolát itt és Székesfehérvárott elvégezve a budapesti rajztanárképző főiskolába került. Szobrászatot is Budapesten és Párisban tanult, itt a Julian akadémián (Rue du Dragon) és az École des Beaux Arts ban. Hazaérkezve Budapestre Kallós Ede műtermében dolgozott, majd Győrre került. Itt és Murovársárhelyt a fa- és fémipari szakiskolában tanárkodott. Váradra is ilyen tanári minőségben került 1913 ban. Budapesten gyakran állított ki, de egyszer Rómában is egy nemzetközi képkilátáson. Az 1913-iki nagyváradi műkedvelő fényképészek kiállításán méltó feltárást keltettek Karácsonyi szobrai. Ez volt tulajdonképpen nagyváradi bemutatója.

Némethy Gyula dr.

*** November 30-ig meghosszabbította a kormány a gazdák felmentését. Rendelet érkezett a fősolgabírókhoz, amely szerint a kormány a mezőgazdasági munkára szeptember 1-ig felmentett gazdák szabadságát november 30-ig meghosszabbította. E kedvezményben csak azok a gazdák részesülhetnek, akiket a mögöttes országrészből a honvédelmi vagy a hadügyminiszter mentett fel. A szeptember 1-ig felmentett segédszolgálatra minősített gazdák felmentését indokolt esetben bizonytalan ideig meghosszabbíthatja a fősolga-**

bírószág. Az érdekelt gazdákat az első járószág jelentkezésére fogja felhívni.

Nagy András székely fiu román önkéntes lett.

Nem nagy az eset. Csak fájdalmas.

Nagy András székely földön született ezeltől 20 évvel. Apja Romániába járt át iparikkal s ott meg is halt.

Özvegye tovább folytatta iparát s azt a kis gazdaságot, amelynek bérleti voltak, művelte. Megismerkedett aztán egy román emberrel s az Nagy András özvegy anyját elvette. Ezzel a mindenütt érvényes állampolgári elv szerint Nagy András anyja követte férje román állampolgárságát.

A fiu azonban magyarságát őrizte, mint leány a tiszta álmokat. Hiába vették pártfogásukba a fiut egy román vezérkari tiszt és a felesége, akik a magasabb kulturájú Erdélyből szerettek volna halászni egy lelket, ahelyett, hogy otthon segítenének a román nép helyzetén, a fiut lelke vágya, hajlamai, szívében megőrzött szerelme ősi hazájához, Magyarországra felé vonzották.

Mikor kereskedelmi iskolába került, megismerkedett Némethy Ferenc kereskedelmistával, akinek kedvéért Sepsiszentgyörgyre, majd, hogy Némethyék Nagyváradra költöztek, Szent László városába jött. Itt volt felérig.

Felérig itt járt köztünk egy tévelygő, hazát kereső lélek, aki utolsó kísérletet tett, hogy az a haza szorosabban csatolja őt magához, őt, akit az elfajulás kísérlete vett körül. Itt élt köztük egy székely fiu és senkinek se tűnt fel télovasága, zavartsága, az, hogy szűgyenli a helyzetet, melybe került. Magyarországon évekig kopogtathatta egy hazáját kereső fiu a rideg hivatalokat és a zárt lelkeket, sehol nem jöttek rá, mit akar ez a fiu tőlük.

A magyar fiu teljesen magára hagyatra elesett.

Elment Nagyváradról, kiellennek, szeretetnélkülnek érezte a magyar világot, elment Bukarestbe. Vezérkari ezredesék tárt karokkal fogadták s ő belépett önkéntesnek a román hadseregbe.

Egykori barátja, Némethy Ferenc vitéz császárvadász zászlós szintén katona. Az orosz fronton sebesült meg s most operálják. S ha a háborus uszításnak mégis az lesz a következménye, hogy Romániával fel kell venni a küzdelmet, megeshetik, hogy a székelyből románná fajult Nagy András szembe kerülhet majd Némethy Ferencsel.

Az eset nem nagy, a hiba, mit elkövetek hatóságaink raktató. A román szomszéd mitőlünk szívja a vért mindig: pénzben, emberben, lélekben. Mi adtuk neki az első hittérítőt, az első román bibliát. S mi lesz a háia?

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ranc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2 K. Kapható: Farkas István „Ápoló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Valona és Trieszt bombázása.

— Események a tengeren. —

A 14-ikéről 15-ikére virradó éjjel egy tengeri repülőrajunk támadást intézett Valona ellen és telitalálatot ért el egy parti ütegben, egy baraktáborban egy raktárépületben és egy hajón. A bombázás számos tüzvészt is idézett elő. Az összes járművek heves védőtűzelés dacára sértetlenül vonultak be.

E hónap 15-én délelőtt az ellenségnek 7 tengeri repülőjarműve, nagyobbára franciák, 3 francia harci repülő védelme alatt és ellenséges torpedó osztagok, valamint motoros csónakok fedezete mellett, amely járművek a mély tengeren maradtak, Triesztet megtámadták. Saját repülőjarműveink leküzdésükre felszálltak. Banfield sorhajóhadnagy légi harcban egy ellenséges repülőjarművet az öböl közepén leszállásra kényszerített. A repülő valószínűleg megsebesült. Ezután egy másik repülőjarművet üldözött és légi harcban Moramarenál lelőtte azt. A repülőgép hirtelen zuhanással bukott alá, a bennülők meghaltak. A teljesen szétroncsolt Fba 308. jelzésű repülőjarművet beszállítottuk. Az ellenség repülői több bombát dobtak le a kikötőre, de elismerésre méltó kárt nem okoztak, hanem amennyire megállapítható volt eddig, 2 egyént megöltek, továbbá egyet súlyosan, egyet könnyebben megsebesítettek.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Romániában fölénybe jutottunk.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) A Ruzskija Wiedomosti reni tudósítás alapján közli, hogy a politikai helyzet az utóbbi napokban tisztázódott. Románia katonai intézkedései a normális viszonyokat helyreállították s számolni kell azzal a ténnyel, hogy a központi hatalmak Bukarestben fölényhez jutottak. A központi hatal-

mak diplomáciai képviselőinek energikus és céltudatos fellépése Bukarestben mind a kormánynál, mind a nép körében megtette a kívánt hatást. A katonai áruforgalmat Oroszországból Romániába, különösen a municiószállítást pétervári intézkedésre megszüntették. A munició tömegét Kievből tartották vissza.

Általános támadás a keleti fronton.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Bruszilov tábornok általános támadást rendelt el a keleti front minden seregrészénél. A leghevesebb támadást valószínűleg Bothmer gróf tábornok seregének kell kivédeni.

Hétezer ágyu az Isonzó-fronton.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) Bécből jelentik: A Wiener Journal írja, hogy az olaszok az Isonzó fronton hétezer ágyut összpontosítottak ellenünk.

Kovelnél a döntés?

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Orosz információ szerint katonai körökben a Kovel mellett történőket növekvő idegességgel szemlélik. A Kovelnél történők ugyanis kihatnak az egész keleti frontra s a katonai helyzet e szerint alakul. A döntés valószínűleg Kovelnél lesz.

A minta oroszokat Szalonikibe vitték.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A Dreptatea szerint Szalonikibe e hét folyamán két hadosztály érkezett, mely angolokból és oroszokból állott, kiket Marseilleben hajóztak be.

Joffre nem szereti az ellenőrzést.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A francia hadbizottságnak a frontra érkezett tagjai sem Joffrel, sem helyettesével nem beszélhettek, pedig hivatkoztak hivatalos minőségeikre.

Fő valami aboszorkánykonyhán

Németeknek Románia számára

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) A Távirati Iroda jelenti Bukarestből: A federalista Unió tegnap Filipeszku elnöklésével ülést tartott, amelyen Take Jonesku is jelen volt. A külügyi helyzetről tárgyaltak a megállapodásaikat teljes egyetértéssel hozták meg.

Bukarestből jelentik: A román államasutársaság a német acélművekkel szerződést kötött 25-30000 tonna vasúti sín szállítására, amely a bukarest-kraljevoi vasúthoz szükséges.

Franciáországban keresnek helyet az olasz sebesülteknek.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudósítónktól.) Daily News szerint Felsőolaszország összes kórházai túlszűlték sebesültekkel. Most Olaszország a francia Rivara kórházait kéri sebesültjei számára. Görz eleste után 50,000 sebesültet vittek Milanóba.

Orosz készülődés a dobrudszai határon.

Fredeál, aug. 16. A „Bukarester Tagblatt” szombati száma írja a következőket:

„Megbízható forrásból eredő jelentés szerint az oroszok Reninél pontonokat készítettek elő, hogy Tulcea környékén négy hidat verjenek a Dunán. Ezek a hidak arra szolgálnak, hogy az orosz csapatoknak Dobrudsába való átmenetelét lehetővé tegyék.

Az oroszok átvonulásáról Tulcában úgy beszélnek, mint valami magától értetődő és közeli eseményről.”

Sztrájkolnak az irak.

Budapest, aug. 16. (Saját tudósítónktól.) A Secolo jelentése szerint Maxwell tábornok új csapatokat kért Irországba. Casement kivégzése óta Dublinban a municiógyárban szünetel a munka.

A német konzervatívok és Belgium.

Berlin, augusztus 16. Heydebrand, a német birodalmi konzervatív párt ismert vezetője, Frankfurtban beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Németország nem akarja annektálni Belgiumot, csak azt akarja megakadályozni, hogy Belgium Anglia betörési kapuja legyen. Sokkal fontosabbnak tartja a Balti tartományok megszerzését, mint Lengyelország megszerzését.

Román kórházhajó.

Bukarest, auguszt. 16. A román Vörös kereszt első kórházhajójának, a Principele Corolnak felszerelése befejeződött. A kórházhajó most tette meg próbatúráját Galaeba és Brailába.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mint Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. más kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

A Szent István-napi körmenet.

A Szent István-napi országos Szent Jobb-körmenet talán sohasem volt ilyen impozáns, mint az idei lesz, ha nem is külső pompában, de lelki átérzés és benső ünneplés tekintetében.

Az Országos Katolikus Szövetség a következő leikes hangu felhívást bocsátotta ki ez alkalomra:

Dicsőséges emlékü első apostoli Királyunk ünnepe harmadszor virrad ránk a világháború véres küzdelmei között. Súlyos megpróbáltatások hosszú sora nehezedett ránkra, de mind a mai napig oszadás sikerrel, diadalról-diadalra vittük fegyvereinket és azoritottuk vissza ellenségeink hőmpolygó aradatát. A magyar katona világbiros hősi vitészségét az isteni gondviselés véghetetlen kegyelme régi fényességével engedte ragyogni. Az összeszövetkező világ ránkötő gyilkos fegyvere minden támadásnál kiesorbult. Le kell borulnunk a Mindenható Isten nagysága előtt, ha az egyenlőtlen erőeloszlások mellett a harcban töltött évek eseményeit nézzük.

A hitéhez és történelméhez hűséges Magyarországnak minden alkalommal tanuságot tettek azokról az erényekről, amelyek egyedül biztosíthatják nemzetünk fennállásának alapjait. Ezeknek örök mécsese mindig a legszebb lánggal égatt a szent Királyunk emlékére ült ünnepen. A mult gyakorlatának természetesen folytatása, hogy a véres napok idején fokozott alázattal és mélységesebb érzéssel fordulnak Szent István közbenjárásáért, a mely biztosíthatja a háború sikeres befejezésének elkövetkezését.

Az évfordulók között nincs különbség, de 1916 augusztus 20-ának a legszebb fényességgel kell lefolyni, a dicsőséges Szent Jobbot ezernyi sokaságnak kell követni, hogy a győzelembe vetett hitünkről ezzel is tanuságot tegyünk.

Jöjjen mindenki, a ki csak teheti; de ne legyen senki, akinek imái erről a napról meg nem emlékeznek!

Csernoch János dr. bíboros, Magyarország hercegprímása vezeti az országos körmenetet, melynek rendje a következő:

Réggel 8 órakor a királyi udvari és várplebániatemplomban bevezető könyörgések, melyek után a körmenet elindul és a Szent György téren és utcán, a Disz téren, Uri utcán, Nándor téren, Országház utcán át a Nagyboldogasszonyról nevezett Koronázó főtemplomba vonul, ahol Albrecht Ferenc főherceg, mint Ő Felsége képviselője és a fenséges uralkodóház tagjai az egyházi és világi hatóságok stb. helyeiket elfoglalják, mire szent beszéd következik, mit Mikeš János gróf szombathelyi megyéspüspök mond, majd a Biboros Hercegprímás ünnepies szentmisét mond.

A Nándor-téren a körmenet elvonulása kor a Biboros Hercegprímás az ott összesereglett katonaságnak áldást oszt, majd Varga János, a budapesti tábori főpapi hivatal vezetője, a katonaság részére szentmisét és szentbeszédet mond.

A körmenetben résztvevő híveknek, akik a Koronázó főtemplomba be nem férnek, Szent Istvánnak a Szentháromság téren levő szobra előtt Nemes Antal dr. címzetes püspök, a Koronázó főtemplom plebánosa szentmisét, Buttykay P. Antal, a Szűz Máriáról nevezett Szent Ferenc magyarországi tartományi főnöke, szentbeszédet mond.

Az egyházi szertartások befejezésekor a körmenet visszaindul a királyi udvari és várplebániatemplomba, ahol az ünnepies Te Deum után a Szent Jobb azon a napon és az egész héten kitéve marad, hogy a hívek a tisztelőre járulhassanak.

A részvételi bejelentéseket a rendezőség irodájába (Országos Katolikus Szövetség,

IV. Ferenciek tere 7, III. lépcső I. emelet 8.) kell küldeni.

A fővárosi egyesületeket, köröket, társulatokat stb. kérjük, hogy 1916. augusztus 16-ig jelentkezzenek. Ugyanaddig a határidőig kérjük a vidéki bejelentéseket is. A beosztási rendet minden bejelentővel azután közöljük.

Az Országos Katolikus Szövetség nevében:

Zichy János gróf,
elnök.

Mészáros János dr.,
császári és királyi udvari és várplebános
a Szent Jobb öre.

Nemes Antal dr.,
címzetes püspök,
a budavári Koronázó főtemplom plebánosa.

Zsembery István dr.,
ügyvezető alelnök.

Hindy Zoltán,
igazgató.

Nem kell a 400,000 korona kölcsön.

Kereskedőknek adja át a város a fűtőszénét.

Nagyvárad városa tudvalevőleg 400,000 korona kölcsönt szándékozott felvenni, hogy abból a közönség részére szükséges fűtőszén készletet szerezzen be.

A kölcsönre vonatkozólag megkeresték a helybeli pénzintézeteket s öt pénzintézet adott be ajánlatot, amelyek között a legtöbb igen kedvező volt. A kölcsön felvételére vonatkozólag a rendkívüli közgyűlés határozott volna.

Közben azonban olyan fordulatot vett a dolog, hogy az egész kölcsön felvétele feleslegessé vált.

Először is kitést, hogy a városnak nincs megfelelő helyisége a szénkészlet elhelyezésére, mert a villamos telepen nincs hely, a város tűzifa telepét a fa foglalja el. A szénkészlet elhelyezésére szükséges helyiségekről tehát másként kellett volna gondoskodni. Ez pedig újabb 26000 korona kiadást igényelt volna.

A tanácskozások folyamán három nagyváradai fakeskedő cég: Bródy Samu, Friedmann és Schwarz és Weiszberger és Társa cégek beadványt intéztek a városhoz, amelyben kijelentik, hogy ők hajlandók a város által a közönség részére beszerzendő szénét, ahogy az a városnak érkezik, azonnal készpénzzel kifizetni, saját telepükön elhelyezni és a város által megállapított áron és módzatok mellett a közönség részére kiszolgáltatni.

Ilyen módzatok mellett a városnak nem kell kiadni 26000 koronát az elhelyezésre szolgáló berendezésre, sőt egyáltalában nincs szüksége a városnak a 400,000 korona kölcsönre.

A város tanácsa az ajánlatot elfogadta s bejelenti a rendkívüli közgyűlésnek, azzal, hogy a kérdés ilyen megoldása mellett a kölcsön felvétele felesleges.

Ajánlatos azonban, hogy a fakeskedő cégekkel akként kösse meg a város tanácsa a szerződést, hogy a mutatkozó előnyökért a közönség érdekeit ki ne szol-

gáltassa s amennyiben a három cég nem tartaná be pontosan a szerződést, az bármikor felbontható legyen a város részéről.

A Tejközponttól a Sertésközpontoz.

Megkezdték a sertések levágását.

Andrónyi Gusztáv, a Tejközpont vezetője tegnap elhagyta eddigi foglalkozási körét s átadta hivatalát, amelyet eddig Andó Ferenc tejmesterrel megfelfalón teljesített, Zilahy Gyulának. Zilahy ez állásra gazdaságokban szerzett tapasztalatai képesítik.

Andrónyi Gusztáv a város sertésüzemét vette át. A város most 1000 darab sertést hizlal s ebből mostantól kezdve hetenkint 15 darabot vágnak le. Az összes sertésállomány hat hónap alatt kerül levágásra s így télen, mikor az idő alkalmas a kolbász és hurka készítésére, 20 darab is kerül levágásra.

A vágatásra a város Fröhlich János-sal, az ismert hentesnagyiparossal lépett szerződésre. Fröhlichnek husvágó berendezése, villanyos üzemű sertés húsfeldolgozó telepe van, amelynek a város élelmezési központjába való baillesztés nyeresége a közlélmzésnek.

Versengés a Royal-kávéházért.

Tetesemes bérémelet ajánlottak.

Nagyvárad egyik leglátogatottabb kávéházának, a Royalnak bérlete ez évi novemberben lejár.

A kávéház bérletét évek óta tárgyalják, mivel tervben volt, hogy a szomszédos Papolczy-féle házsal kibővítik a kávéházat.

Az egyik bérlő: Palotay Armand azonban időközben elhunyt s így a szomszédos ház megvásárlása megbiusult.

A kávéházat azóta a másik bérlő: Schwartz Béla vezeti, aki ajánlatot tett a városnak, hogy a következő 6 évre adja bérbe neki a város a Royal kávéházat s így az eddigi 14700 K bér helyett évi 24000 K bért fizet.

Egyidejűleg egy másik ajánlat is érkezett a városhoz.

Őv. Palotay Armandné egyik rokona: Hajós N. Kassáról, adott be ajánlatot, amely előnyösebb a Schwarz Béla ajánlatánál. Nemcsak magára vállalja a jelenlegi bérletnél fennálló tetemes bérhátralék megfizetését, a kikötött átalakításokat stb., hanem évi bér fejében is 2000 koronával magasabb bérösszeget ajánl.

Tekintettel azonban egyes kérdések tisztázásának szükségére, a tanács még nem határozott, hogy kinek javulja a Royal kávéház bérbeadását, hanem ma vagy holnap foglal érdemlegesen állást az ajánlatok felett.

Mivel pedig alig 2 hónap mulva lejár a mostani bérlet, a napokban tartandó rendkívüli városi közgyűlés elé terjeszti javaslatát a tanács.

A táviratozás is megdrágult.

A postai Rendeleték Tára a következőket közli:

A távirati díjakat 1916. évi augusztus 15-től kezdődő ható erővel az alább felsorolt viszonylatokban a következőképpen állapították meg:

A belföldi forgalomban, továbbá Ausztriával és Bosznia Hercegovinával való forgalomban egy szó díja 8 fillér, de a legkisebb díj táviratonként (díjminimum) 1 korona. Ugyanez a díj érvényes ezentúl a helyi és szomszédos forgalomban, valamint a magyar és osztrák csapatok által megszállott orosz, szerb és montenegrói területekre is.

Hirlaptáviratok díja igazolvánnyal ellátott tudósítók részére a belföldön szavanként 3 fillér, Ausztriával és Bosznia Hercegovinával szavanként 4 fillér, de mindhárom viszonylatban a legkisebb díj 1 korona. Igazolvány nélkül foladott hirlaptáviratok díja: a belföldi forgalomban 400 szóig 10 korona, azonfelül száz szavanként 2 korona 50 fillérről több. Ausztriában 500 szóig 15 korona és minden további 100 szóért, vagy ennek megkezdett részéért további 3 korona.

Németországgal való forgalomban egy szó díja 10 fillér, de a legkisebb díj táviratonként 1 korona.

A fölemelt tarifa alkalmazást nyer a szavak száma szerint fizetett különleges szolgáltatásoknál is, p. o. válaszfizetés, vételjelentés stb.

Az egyéb külön szolgáltatásokért járó mellékdíjak kiszámításának módja (p. o. többszörítési díj, sürgős kezelés, összeolvasás, küldődíj, postai értesítés, a telefonon való közvetítés úgy a jeladásnál, mint az érintkezésnél stb.) egyelőre nem változik.

A városi Bazár bérlete.

Nem lesz házikézelés.

Már megemlékeztünk arról, hogy a városi Bazár bérlete lejár.

Eddig a Bazár épületben lakók és üzlettel bíró kereskedők, mint konzorcium bérleték az épületet, most az összes lakók nevében a szintén ezen épületben üzlettel bíró magyar Általános Hitelbank vette a kezébe a bérlet ügyét s minden nyereszkedési spekuláció kizárásával, a jelenlegi bérlet érdekeinek megóvásával vállalkozott a további bérletre.

A városhoz beadott ajánlat 12 évre kéri a Bazár bérletét és pedig nemcsak az összes állami adóknak, hanem 4000 koronára rugó községi adónak az elvállalása mellett, ami által az eddigi évi bérösszege 20000 koronával többet fizetnének. Az egész bérösszeget a M. Ált. Hitelbank vállalja a felelősséget.

Ezzel szemben vannak, akik nyilvános pályázatot kívánnak a Bazárra, aminek kétségtelen nagyobb eredménye lenne a városi pénztár szempontjából, de bő tápot adna a házbéruzsorára, amelyet a város nem mozgathat el.

Mások pedig, élükön Juricskay Barca tanácsnokkal amellelt szállnak sikra, hogy a város ne adja bérbe a jól jövedelmező épületet, hanem házilag kezelje s ezáltal nagyobb jövedelmet érjen el.

A városi tanács foglalkozott ezzel a kérdéssel s végre is abban állapodott meg, hogy a jelenlegi bérletnek adja ki további 12 évre.

Es idő alatt nem lehet a bérletnek megállapított bérlet emelni.

A tanács a napokban tartandó rendkívüli közgyűlés elé terjeszti be az ügyet azal, hogy a Magyar Ált. Hitelbankkal, mint a bérlet képviselőjével szerződjen a város 12 évre a bazar bérletére.

Nagyvárad Nimródjai.

Kik váltottak vadászati engedélyt.

Az új vadászati évad kezdetét veszi. Nagyvárad vadásznepe örömmel sietett a polgármesteri irodába, hogy a vadászati engedélyt az idén is kiválthassa. Ha végignézzük a névsort csupa ismerős nevek, akiket minden évben feltalálunk a vadászok listájában.

Szenvedélyes öreg és fiatal Nimródok, akik miként hajdani őseink árkon-bokron keresztül nagy izgalommal üzik a mező és erdő fürgé vadjait. Hiába, egészséges sport, amely a hasznossággal is párosul, különösen a mostani élelmiszerhiányról nevezetes világban, amikor egy jó vadászszakmánya kinézetet jelent.

Az első fecske az idén az ismert szenvedélyes vadász Berényi József törvényszéki irodatiszt volt, aki elsőnek váltotta ki július 8-án a vadászjegyet. Aztán sorba jönnek a többi megörögzött vadászok az alábbi sorrendben:

Sándor Nándor villamos főszereplő, Bartha Gyula nyug. főgyermester, Rimanóczy Béla a villamosmű igazgatója, Horozegh László postatiszt, dr. Sárosy József posta- és távirat segédtitkár, Osváth Jenő városi alszámvéve, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Weiserschütz János nyug. főszolgabíró, Urbanovits Péter asztalos, Jankay Mihály temető-felügyelő, ifj. Jankay Mihály állomásfelügyelő, Bögs Imre szőlőfelügyelő, Pázmány János nyomdász, Máthé István Sport-téri felügyelő, Bangert József posta- és táv. segédtitkár, dr. Matolay György orvos, Ferenc György szabó, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Jankovich Tihamér járásbíró, Winkler Ernő főreáliskolai tanár, Varga Akos megyei aljegyző, Rosenfeld Károly bankhivatalnok, Károly Péter törvényszéki bíró, Elő János kereskedő, Bige József városi aljegyző, Wagner Vilmos Berettyó-társulati főtisztviselő, Major József közműves, dr. Thury László városi tisztifőigazgató, Csovati János cementgyári üzletvezető, Werner Kálmán megyei árvasszéki elnök, Böhm Jenő kir. táblabíró, Papolezy Ferenc városi főpénztáros, Ladányi József puska-műves, dr. Erős Tibor István megyei közíg. gyakornok, Kriszta Sándor vasuti vendéglős, Butyka Lajos máv. állomásfőnök, Preiszner Géza mérnök, Török Arthur főmérnök, ifj. Kriszta Sándor cs. és kir. nyug. hadnagy, dr. Wawrak Kálmán ügyvéd, Horthy Dezső vállalkozó, Ruzsitska József vízvezetési főszereplő, Rimler Károly polgármester, Szkuba Gyula máv. főellenőr, Beóthy Kálmán nyug. máv. előjáró, Ganaty Péter osztrák-magyar bank tisztviselője, Rutka János máv. kocsi-mester, Szmaszenka Ernő vasuti igazgató, Göres Péter Pál kir. mérnök, Szunyogh Pál ügyvéd, Örmény Gyula városi építész, báró Podmaniczky Károly szolgabíró, Hraniczky Károly nyug. árvasszéki elnök, Kövér Endre magánzó, Molnár Imre m. kir. gazd. felügyelő, Tóth János Sebés Körös társulati nyilvántartó, Olasz Elemér földbirtokos, Somogyi Géza püspökségi erdőmérnök, Haltenberger Vilmos gyártulajdonos, dr. Miskolczy Ferenc főispán, Székely Sándor káptalani főszámvevő, Galinszky Károly cs. és kir. százados, Rimler Szilárd gazdálkodó, Dajkovits János Ernő fényképész, Perzenát József

kőfaragó, Molnár Sándor gyárvezető, Kornóssy József városi tanácsos, Tóth Rezső adóhivatali főtiszt, dr. Böhm Ferenc közíg. gyakornok, Bige Gyula nyug. táblabíró, Krahm Aladár ügyvédi kamarai irodatiszt, Szilasy Sándor posta- és táv. segédellenőr, dr. Móricz Ernő megyei főorvos, Márki Jenő kincstári ispán, Heisler Ferenc Ágost földmivelésügyi kirandeltségi irodaiszt, Nemmes Győző méhészeti vezető, Biozy Rezső máv. főellenőr, Ringelmann Lajos káptalani főtiszt, Bakacs József püspökségi udvarmester, Bársony József püspökségi huszár, Szilágyi Lajos postatiszt, Bárdy István máv. hivatalnok, Hodossy Géza asztalos-mester, Balogh Kálmán püspökségi erdőtanácsos, Balogh Dezső erdőmérnöki hallgató, Farkas József műkertész, Kun Zsigmond honvéd törzsmester, Miskolczy Barnabás kir. közjegyző és Rimler Gyula nyug. állami tisztviselő.

Eddig ez a kilenevenhárom vadász jelentkezett, de ez a szám valószínűleg növekedni fog.

Az alispán és a közlelmezési kormánybiztos Nagyszalontán.

A szalontai járás közlelmezésügyének megvizsgálása és a segítségnyújtás módjainak megbeszélése céljából fontos értekezlet volt Szalontán a városháza tanács-termében.

Az értekezletre vendégek érkeztek Szalontára, Fráter Barnabás alispán, Kostyál Miklós közlelmezési kormánybiztos, Ipolyi-Keller Gyula a földmivelésügyi miniszterium nagyváradai kirandeltségének vezetője Bartos Adorján eszéfi főszolgabíró kíséretében.

Kostyál Miklós kormánybiztos nyitotta meg az értekezletet és kifejtette kiküldetése célját. A kormány megbízásából közvetlen tapasztalásból akar meggyőződni arról, milyenek a vidéken a termésviszonyok, milyen mértékben súlytotta a lakosságot a rossz termés és milyen mértékben van szükség a kormány által nyújtandó támogatásra. Kiküldetése bizonyosága annak, hogy a kormány meglehetősen érdeklődik a lakosság iránt és hangsúlyozza, hogy a kormány igyekezte arra irányul, hogy a lehetőség határain belül segítséget nyújtson a súlyos helyzet megkönnyítésére.

Az ország terméséből elsősorban a katonaságot kell ellátni és csak másodsorban kerülhet a sor a polgárság szükségletének kielégítésére. *El kell készülnünk arra, hogy nélkülöznünk kell, de az önfeláldozás, a lemondás most hazafias kötelesség.* Példakép a német nép álljon előttünk. Bizzunk abban, hogy a kormány és a hatóság mindent megtesz és a bajokat a lehetőség határain belül enyhíteni fogja.

Ipolyi Keller Gyula a megjelent közlelmezési előjárótól és gazdaktól kikérdezte a termés mennyiségére, a közlelmezésre szoruló számára és gabonakészlet mennyiségére vonatkozó adatokat és a kormánybiztos az adatokat feljegyezte.

A szalontai járás területén 32492 személy szorul közlelmezésre, s erre naponta 120 métermássa liszt szükséges. A szalontai járásban a közlelmezésre szoruló egész évi lisztigénye 600 waggont tesz ki.

HIREK

Nincs elég ujságpapír!

A napilapok terjedelmének korlátozása.

A fővárosi lapok tegnapi számukban az Ujságpapír Központ következő határozatát közlik:

Az Ujságpapír Központ a magyar királyi miniszteriumnak 734-1916. M. E. számú rendelete értelmében elrendeli, hogy 1916. augusztus 15-ének déli 12 órájától kezdve a lapok csak a rendelet 2. paragrafusában meg szabott következő oldatterjedelemben jelenhetnek meg:

12 filléres lapok 8 oldal
8 filléres lapok 6 oldal
6 filléres lapok 4 oldal

4 filléres és ennél olcsóbb lapok 2 oldal terjedelemben.

A terjedelem átvitele az egyik napról a másikra, vagy a reggeli és estilapok között nincs megengedve.

Ezen rendelkezés visszavonásig marad érvényben.

A rendelkezés azért vált elkerülhetlenné, mert a rotációs ujságpapír készletek csaknem teljesen kifogytak és mert azok pótlása egyelőre leküzdhetetlen akadályokba ütközik. Ezen rendelkezés megszegése a miniszteri rendelet 15-iki paragrafusában értelmezhető elzárással és két-ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

A budapesti lapok e rendelkezéshez képest már tegnap 8 oldalon jelentek meg s a hirdetések tekintetében kénytelenek voltak nagymérvű korlátozásokat tenni. Az Est és Pesti Hírlap kijelentették, hogy a hirdetések fölvetelét a papirhiány megegyeztől beszüntetik; a Pester Lloyd pedig értesíti hirdető feleit, hogy már feladott hirdetéseiket felére leszállított terjedelemben közli, újabb hirdetések pedig nem vesz föl.

Nagyon természetes, hogy a papirhiány, amely a rendkívüli intézkedést szükségessé tette, a vidéki lapok részére is megfelelő rendszabályokat von maga után. Erre nézve az együttes megállapodás érdekében a nagyváradi lapkiadók között most indultak meg a tárgyalások.

*** Előléptetett főhercegek.** A hivatalos lap közli, hogy a király Miksa, Ferencz Károly Szalvator, Hubert Szalvator, Leó Károly és Vilmos Ferenc József főherceg hadnagyokat főhadnaggyokká, Reinor és Lipót főherceg zászlósokat hadnaggyokká léptette elő.

*** A tábori püspök kiténtetése.** A Magyar Kurir jelenti: A szász koburguthai uralkodó herceg Bjelik Imre tábori püspök nagyváradi kanonoknak a szász ernestini házirend nagykeresztjét adományozta a csillaggal.

*** Bihar megye termése.** Míg a Bácskában és a Banátban kitünő, a Dunánál jó közepes, Erdélyben túrhető volt a termés, Biharban a várakozásnak nem felelt meg az aratás eredménye. A gazdák vetőmagot kérnek s a földmivélsügyi miniszter ad is. E tárgyban tájékozódás szempontjából Kostyál Miklós dr. miniszteri megbízott a központi járás jegyzői karával értekezletet tartott a vármegyeházán s megállapította a követendő eljárást. Minden gazdának megfelelő vetőmagot.

* A bukovinai kormányzáság nem jön Nagyváradra.

A múlt héten annak jött híre, hogy a bukovinai kormányzáság Kolozsvárról Nagyváradra költözködik. A katonai ügyosztály megtette a legnagyobb készüléteket a kormányzáság itteni elhelyezésére, úgy hogy minden el volt készítve, hogy a kormányzáság elfoglalja nagyváradi állomáshelyét. Tegnap azonban távirat jött a polgármesterhez, amelyben a bukovinai kormányzáság azt az értesítést küldi, hogy egyelőre nem jönnek el Kolozsvárról. Egyben köszönetét fejezte ki Rimler Károly polgármesternek azon előkészítéseiért, amellyel fogadtatásukra és elhelyezésükre készült.

* Stocker József dr. főhadnaggy.

A Rendeleti Közlöny szerint Stocker József dr. hadnaggyot, a kiváló közéleti férfit, főhadnaggyá léptették elő.

* Mi lesz augusztus 19-16i 22 ig?

vettük a következő levelet: Tisztelt Szerkesztő ur! Megkaptuk az új kenyérujalványokat és azok gondos összeállítása körül némi tévedést vettem észre. Ugyanis: a régi kenyérujalványok 1916 augusztus 19-ik napjával fejeződnek be, az újak pedig augusztus 22-vel kezdődnek, tehát két napról, t. i. vasárnapról és hétfőről gondoskodás nem történt, avagy augusztus 20-án és 21-én szabad lesz a kenyérujalvány? — Mivel, azt hiszem, erre napon is fognak enni az emberek.

*** Katonai kiténtetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Laczhy Zoltán 101. gyalogezredbeli főhadnaggyot és Metzinger Márton 70. gyalogezredbeli tart. hadnaggyot a katonai érdemkereszt III. osztályával tüntette ki.

* A 800 000 koronás kölcsön.

Nagyvárad város élmezősi ügyosztályának működése megkezdése óta 800 000 korona folyószámlája volt a Nagyváradi Takarékpénztárnál, amely most, augusztus 15-én járt le. Az élmezősi ügyosztály azonban élmezőszekbe fektette ezen összeget s így most nem fizetheti vissza, tehát kölcsön után nézett. A legelőnyösebb ajánlatot, egyforma kamat (5 7/8%) mellett a Nagyváradi Takarékpénztár és az Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár adták be. A város tanácsa, tekintettel arra, hogy tulajdonképpen nem új kölcsönről van szó, a Nagyváradi Takarékpénztár ajánlatának elfogadását ajánlja a rendkívüli közgyűlésnek.

*** Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király ns. Wittas József 37. gyalogezredbeli és ns. Maroccino Alajos 70. gyalogezredbeli őrnagyokat alezredesekké léptette elő. Kerekes Jenő 8. honvéd tábori őrnagyvezető főhadnaggya századosná lépett elő.

*** A Székács-féle nemesített buzavetőmag** szállítására oly nagyszámú megrendelés érkezett a nagyváradi miniszteri kirendeltséghez, hogy a kirendeltség a megrendelt mennyiségnek alig negyed részét képes szállítani. További megrendeléseket ennélfogva Székács féle nemesített buzavetőmag szállítására a kirendeltség el nem fogad.

*** Meghívó.** Felkérem a biharmegyei és nagyváradi négyzet tagjait, hogy királyunk Ó Felsége születése napján folyó hó 18-án délelőtt 9 órákor a helybeli l. sz. székességi házban tartandó hálaadó isteni tiszteleten megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1916 évi augusztus hó 12. Özv. Des Echerolles-Kruspér Sárdonf, elnök.

* Egy nyomdász kiténtetése.

Már a múltkoriban megírtuk, hogy lapunk nyomdájának egyik derék tagja, Papp László vitéz magatartásáért a bronz és a kis ezüst vitézségi éremmel lett kiténtetve. Amint újabb értesülünk, Papp László azóta újabb kiténtetésben részesült: a vitéz nyomdász, aki a 4. honvéd gyalogezredben teljesít mint népfelkeltő szolgálatot, most a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntette ki a legfelső hadvezetőség.

* Megszakították a Weinberger-ügy főtárgyalását.

Weinberger Lajosnak, az Emilia maom igazgatójának zárt ülésben tárgyalt bűnügyében tegnap megszakadt a tárgyalás. Ember Gáspár, a tárgyalást vezető elnök határozatot hirdetett ki, hogy a tárgyalást augusztus 24-én délután 3 órákor folytatja a törvényszék, mely új tanúk megidézése és kihallgatása szükséges. — Holnap kezd meg a törvényszéknek ugyanezen tanácsa Ullmann Rozsó hadseregszállítási bűnügyének főtárgyalását.

* Raffay Ágoston megházasodott.

Raffay Ágoston tüzérhadnaggy feleségül vette Vass Margitot, Vass Károly miniszteri tanácsos leányát. Raffay Ágoston a háború kezdetén lépett be a 19. tábori tüzérezredbe s Csatároban végigélte a harcokban bevételég terjedő időszakot. Onnan az olasz frontra ment, majd az orosz hadszíntéren teljesített hasznos szolgálatokat, amelyekért most kiténtetésekra terjesztették fel. A derék ifjunak sokan gratuláltak esküvője alkalmából.

*** A szőlők állása.** A biharmegyei szőlőszeti és borászati felügyelő jelentése szerint Biharban a szőlő így áll: A száraz időjárás alatt rövid ideig tartó hó esőzések a fűrészek fejlődésére előnyösen hatottak. A peronoszpóra és a lisztharmat nagymérvű pusztítása megállott. Ez idő szerint gyenge közepes termés várható.

*** Esküvő.** Pap János a „Bihoreana” bank tisztviselője és Fritea Aurelia urleány f. hó 15-én házasságot kötöttek.

* Papolczy Ferenc szabadságideje.

A városi közgyűlés orvosi bizonyítványból győződött meg arról, hogy a város buzgó és megbízható főpénztárosa, Papolczy Ferenc, aki a háborús időkben egy percre sem hanyagolta el a kötelességét, most beteg és megviselt agyagságának pihenésére van szüksége. Hiszen a Doberdó hősei és a Kárpátok védelmezői is kaptak szabadságot. Papolczy is kapott négy hetet s helyetteséül Szőke ellenőrt neveztek ki, aki szintén keresztüldolgozta a háborús éveket az ó nélkül. Azonban az átadás nem sikerült s így a beteg főpénztáros ülhet tovább a rakaszében. A főpénztáros tegnap bejelentette a polgármesternek, hogy a pénztár átadása halasztathatatlannal, mert betegsége miatt kénytelen megadott szabadságidőt igénybevenni.

* Kedvezmény a Ksth. Népszövetség tagjainak a Püspökfürdőben.

A Ksth. Népszövetség tagjai részére a Püspök-fürdő előzőkeny bérletje kedvezményes jegyeket biztosított, a mely szerint népszövetségi tagok l. o. kádfürdőre 1 korona 60 fillér helyett 1 korona 20 fillérért, tükörfürdőre 1 korona 20 fillér helyett 1 koronáért válthatnak jegyet. Ezek a kedvezményes jegyek a Népszövetségi Otthon gondnokánál válthatók mindennap délelőtt 9-12-ig, délután 3-6-ig.

*** Nem lesz hústalan nap aug.**

18. Tudomására hozom a város közönségének, hogy a m. kir. belügyminiszter ur 126519—1916. számú rendeletével a hus fogyasztási tilalmat kivételosen fóló évi augusztus hó 18-ikáról augusztus hó 19-ikére helyezte át. E rendelet értelmében tehát augusztus hó 18-ikán pénteken akadálytalanul vásárolható mindenféle husnemű, míg ellenben az eddig érvényben levő huskorlátozási tilalom kivételosen augusztus hó 19-ikére a szombati napra terjed ki. Nagyvárad, 1916. augusztus 16. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

*** Honvédségi kitüntetések.**

A hivatalos lap közli: I. osztályú ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve: Mandrics László 4. honvédszázadvezető, II. osztályú ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve Navaboczy István egészségügyi zászlós, Sántó György hadapród, Schönfeld Ferenc őrmester, Jankó Jakab és Klein László szakaszvezetők, Hirte Péter és Szabó Lajos népfelkeltők, Kolozsy Dániel és Tacsi Lajos honvédek a 4. honvéd gyalogezredben.

*** Nem lesz, aki kifüvarozza a háziszemetet.** Már említettük, hogy a nagyvárad szemétfüvarozók nagy bajban vannak, mert nem kapnak zabot a lovaik élelmezésére. A különben sem elsőosztályú lovak az erőt adó zab nélkül nem képesek reggeltől estig húzni az igát. Mint értesülünk, az összes helybeli szemétfüvarozó vállalkozó tulajdonosai egyszerűen beszüntetik a szemétfüvarozást, mert nem képesek zab hiányában üzleteiket fenntartani. Egy szép napon tehát nem lesz, aki a házakból kifüvarozza a szemetet, aminek a mostani nagy mértékben káros következményei lehetnek a közegészségügyre.

*** Halálozás.** Résztvétel vettük a hírt, hogy Filip Tódor nyug. g. kel. főesperes a f. évi augusztus 14-én hosszú szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után 89 éves korában elhunyt. A megboldogult hűt telmeit a felelő lugosi családi sírbortban tegnap helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett. — Kneifel András írásmester tegnap éjjel a nagyvárad hegyen levő lakásában elhunyt. Az elaggot iparos temetése ma, csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz a hegyen.

*** Fugyivásárhelyi asszonyok lisztet kérnek.** Tegnap nagy tömeg asszony vonult fel a vármegyeházára. Fugyivásárhely és Fugyi asszonynepe ment Elek Mór közlelmazási diktátor elébe s kérte, hogy adjon több lisztet, mert 1 kiló hetenkint kevés. Elek Mór egyszerűen a telefonhoz nyúlt s meghagyta a telegdi malomnak, hogy adja ki a kért lisztmennyiséget, mert mikor első ízben magállapították a két községben a liszt járulékot, szükösen szabták ki nekik. (Akkor kevés volt a liszt.) Mire hazaértek az asszonyok, készen várta őket a liszt. Ez a gyors intézkedés elismerést érdemel.

*** Nem szedik be a bérkocsisok gumiabroncsát.** A rendőrkapitányi hivatal a bérkocsi tulajdonosokkal közli, hogy a bérkocsis gummi abroncsai a beszállítás alól október hó 31-éig felmentettek. Nagyvárad, 1916. aug. 12. Rendőrség.

*** Smole Simon** rokkant katona fugyivásárhelyi lakos nappali munkára állást keres kapusnak, portásnak vagy más hasonlólt.

*** Polonkairtó NOXIN** biztos asz. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Az Osztályosjegyek új fő-elárusítója.**

A m. kir. szab. Osztályosjegyké igazgatósága a tegnapi napon az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaságot“ főelárusítóknak nevezte ki és a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek nagybani és kicsinybani elárusításával megbizta. Mivel ezen sorsjegyek után állandóan nagy érdeklődés mutatkozik az „Ujvárosi takarékpénztár“ (Nagyvárad, Szent László-tér 5. Telefon: 994) ugy a város, mint a megye területéről előjegyzéseket a sorsjegyek vételére — míg készlete tart — már most elfogad.

*** A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth ucai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 60 fillér, kapható régi finom frauck-pótkávé, füge kávé, malatakávé és fehércajkor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóituro, szardínia, édespaprika, málnaszörp és csomagok nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb tolette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1-20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Egy molnár** 50 év körüli kerestetik azonnali belépésre, hónapos fizetéssel és kosztal az Ó-Palotai malomba. Értekezhetni Gerlach Jánosnál Ó-Palota.

BERLINI VICTORIA
Általános Biztosító részv.-társaság.

Elfogad:

ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,
amelyek háboru esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.

Nagyvárad vezérügynökség:
Rákóczi ut 10. sz. II. em. Telefonszám 641

IRODÁLOM

Magyar Kultura. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5 én és 20 áu. Évi ára 16 korona. Budapest, VIII., Horánszky utca 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Dr Krüger Aladár folytatja az „alapítvánvról“ írt nagyérdekeségű tudományát. Befejezi a vallásalap történeti fejlődésének ismertetését, rátér a tanulmányi és az egyetemi alapokra s mindezeknek kizárólagos katolikus jellegét minden kétséget kizárólag bebizonyítván, kimutatja, hogy azok jog szeriat csak katolikus célokra fordíthatók és csak katolikus kezelés alatt állhatnak. Majd a történeti fejtegetések után rátér az alapítványi ogi elismerésre s mindenk előtt a kormányhatósági jóváhagyás sokat vitatott kérdéseire s ismerteti a tekintetben a katolikus egyházi hatóságok és a Kuria álláspontját. — A füzet tartalma egyébként:

Tanulmányok: Fejlődés a legrégibb magyar társadalomban. Dr Erdélyi László. (1) — Az alapítvány, különös tekintettel katolikus alapítványainkra. Dr Krüger Aladár (2) — Az erzsébet-émlék. Foerk Ernő. Tárca: Lappáliák. (Regény.) P. Luis Coloma S. J. (14) Pajzs és kard: Levélszekrény. Az „elsőszülött“ fu B. B. — Levelek a szerkesztőhöz: Az „Uj iskola“ és a szabadkőművéség r. — A katonatisztek és a szabadkőművéség r. — A fronton és itthon. Egy olvasó. — Válasz a válaszra — Eros kezeltje. Dr Alszezhy Zsolt. Szemlék és kritikák: Szépirodalmi folyóirataink szemléje. I. dr Váradi Béla. Napló: Szabadkőműves korifeusok munkában. B. K. — Weraer Sombart megzsídósítása. Burján Károly. Rövid folyegyzések.

APOLLÓ mozgó- színház	Csütörtök
	Nagy művészestély.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.	

SZERKESZTOI POSTA.

T. K. — Helyben. B. e. Gabriely Lajos apátkanonok temetését Weiszlovits Adolf és fia első nagyvárad temetkezési intézete rendezte.

NYILTTÉR.

Ablak üvegezés

Tábla üveg

Kép keretezés

előnyös árakban beszerezhetők

Komlós Testvérek

azelőtt HELLER TESTVÉREK rt. nagykereskedésében Zöldfa u 13

Helyi és vidéki telefon 372. szám.

Kátránypapir

olcsó árban beszerezhető azonnali szállításra **Weisz József** Kolozsvári-u. 1. Telefon 723.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.t.-nál, Nagyvárad.

A szerkesztésért felelőse: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

kaforáskodásom miatt, lakáscsomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Az Erzsébetligeten lévő **4 uj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspöki residenciá mellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy **Incze** irodában Bémer-tér 3.

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitolt váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 PILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók, főzőedények, tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 PILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Posta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

6. szám.

Valódi

aszfalt fedéllemező

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiaival.

ISZÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

telepében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.